

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția:
Piața Unirii No. 3.

Administrația:
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare

la 1 și la 15 a fiecărei luni

Abonament:

Exemplarul 5 Lei
Pe un an 200 Lei

PARTEA OFICIALĂ

No. 1576—1931.

Necrolog.

Cu inimă plină de durere comunicăm Ven. Cler diecezan, că Reverendisimul în Hristos Frate *Victor Borlan*, Arhidiacon onorar, profesor pensionar, a repausat în Domnul în ziua de 16 Aprilie crt. în anul al 69-lea al vieții și al 34-lea al preoției sale.

Pentru repausul sufletului adormitului în Domnul Frate, care timp de 42 ani a muncit cu zel, însuflețire și devotament ca profesor al liceului nostru de băieți din Beiuș, crescând neamului și bisericii atâtea generații de fii devotați și de credincioși buni, Frățiile Voastre veți aduce la Altarul Domnului rugăciunile îndafinate.

In veci pomenirea lui!

Oradea, la 21 Aprilie 1931.

Nr. 1496—1931.

Distribuirea Sf. Mir.

În Sfânta și Marea Joia Patimilor Domnului, după rânduiala Sf. noastre Biserici, am consacrat Sf. Mir pentru întreaga noastră Dieceză. Prin urmare lăsăm tuturor conducătorilor oficiilor protopopești, ca fiecare să trimită o sticlă potrivită pentru a primi Sf. Mir, pe care apoi îl vor distribui tuturor bisericilor din districtul lor, îngrijindu-se, ca Mirul vechiu să fie ars în candelă dela biserică, iar cel nou să fie așezat și păstrat într'un vas curat.

Oradea, la 17 Aprilie 1931.

Nr. 1457—1931.

Intrebuințarea timbrelor oficiale.

Spre orientare și strică acomodare comunicăm Ven. Cler diecezan adresa On. Minister al Instrucțiunii publice și Cultelor cu Nr. 37251—1931, precum urmează:

„Preasfințite, Avem onoare a vă ruga să binevoiți a dispune să se pună în vedere organelor în subordine, să nu întrebuințeze timbrele oficiale decât numai pentru corespondență în strânsă legătură cu serviciul, iar nu și de altă natură, cum avem cazuri semnalate. Abaterile constatate vor avea consecințe nu numai asupra celui ce întrebuințează atari timbre per-

tru francarea corespondenței personale, dar și asupra serviciului care îngăduie atari abuzuri“.

Oradea, la 17 Aprilie 1931.

No. 1585—1931.

Concurs la parochia Silvaș.

Pentru complenirea parochiei *Silvaș* (protopopia-tul Tășnadului), care prin numirea M. On.-lui *Ioan Lo-bonțiu* la parochia *II Carei* a devenit vacantă, prin aceasta publicăm concurs cu termenul de 15 Maiu crt.

Oradea, 25 Aprilie 1931.

Nr. 1528—1931.

Inmormântări în curțile bisericilor.

Adresa On. Minister al Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale cu Nr. 18175—1931 cu privire la înmormântările în curțile și grădinile bisericilor, o comunicăm Ven. Cler pentru îndeplinirea întocmai a dispozițiunilor luate în aceasta adresă.

„Avem onoare a Vă ruga să binevoiți a aduce la cunoștința organelor în subordine, că sub nici un motiv Ministerul nu admite a se da autorizațiuni de a se construi cavouri în curțile și grădinile bisericilor și a cere după aceia autorizațiune de inhumare.

Prin acest procedeu, prin care se încalcă art. 2 din regulamentul pentru înmormântări, Ministerul este pus de multe ori, în fața faptelor împlinite.

Diverși particulari, de cele mai multe ori locuitori sau preoți ai satelor, își construiesc cavouri în curțile bisericilor, cu autorizația tacită a organelor administrative (prefect, primar, pretor, ect.) sau bisericesti și apoi cer autorizație de inhumare Ministerului.

Ori acest lucru constituie un procedeu ilegal și contrar legei și regulamentului pentru înmormântări.

Pentru a se urma calea legală, vă rugăm să binevoiți a dispune ca pe viitor, orice asemenea autorizație, să nu fie dată, până nu ni-se înaintează cererea cu schița de planul indicând situația locului și distanței față de biserică și de cea mai apropiată locuință din sat, pentru a se obține din partea acestui Minister autorizația din punct de vedere sanitar și aceasta cu excepțiuni numai pentru persoanele cari au slujit ani de-a rândul în folosul bisericeii.

De altfel, orice autorizație ce se va da fără respectarea regulamentului pentru înmormântări, va aduce dela sine o neaprobare a noastră, iar persoana care a acordat-o rămâne singură răspunzătoare“.

Oradea, la 21 Aprilie 1931.

PARTEA NEOFICIALĂ**Luna Mai, luna purității.**

Zăbranicile tari între, cari a strâns Frigul lucrurile din natură, plesnesc; nu mai pot rezista valurilor de viață ce dau năvală pornind din cele mai adânci dedesupturi ale ființei lor. Valurile de căldură, torențele de viață nouă, proaspătă, încăturate în membrele amorțite ale lucrurilor, se revarsă biruitoare peste întreaga fire. Din mugurii încolții ai crengilor ies vertiginos frunzele îmbrăcate în smarald strălucitor și florile minunate, deșteptate ca din vis, își desfac petalele bogate subțirulul dulce al soarelui moale și se așează să se încălzească în razele lui aurii, după o lungă letargie de iarnă.

Iarba se așterne bogată, răsărită din pământul umed; florile acoper răslețite, repede și vesele, ca un mișunat covor oriental, câmpia.

Paserile ciripesc și cântă în crâng, glasul lor melodios, cântecele lor bizare se amestecă într'un cor feeric de primăvară. Râulețul șerpuiește grăbindu-și apa cristalină spre vale.

Primăvara a sosit, Maiul e în deplina lui splendoare.

Privește omule atâta neprihănire, atâta curăție, — atâta feciorie, ce se revarsă bogat peste întreaga fire!

Curate și neprihănite sunt florile ce răsar bogate în neînchipuite variații, și cu petalele virgine îmbrățișează cu foc raza dulce și ferbinte a regelui lumină. — Curate și virgine sunt frunzele născute pe neașteptate din seva minunată și ascunsă a arborelui mamă. — Curat e izvorul ce-și grăbește pasul, năvalnic, să spele făruri multe și îndepărtate. — Virgin și curat ca roua e cântul, ciripitul paserilor vesele, cu glasuri arginții. — Virgin și curat e cerul senin, la înălțimi amețitoare.

Ce fericire, ce bucurie, ce încântare în această splendidă și covârșitoare feciorie a naturii! Ce izvor de nesecate bucurii și înălțări sufletești este această virginitate proaspătă și curată a naturii!

Numai omul umblă plecat, mereu mânat, neodihnit, de pofta-i nestânsă, căutând mâncare pentru focul grozav ce-i mistue ființa. Singur umblă înlinaț și pătat în acest concert subtil al virginității.

Ființă omenească, ridicăți privirea, apropie-te-ncet de această sfântă curăție a naturii, ce strălucește cu farmec în luna lui Mai. Apropie-te, privește și privind vei câștiga și tu respect față de demnitatea ființei tale; apropie-te și vei învăța și vei dori curăție, neprihănire.

Privește frunzele înverzite, florile bogate, privește iarba răsărită, ascultă cântul nevinovat al paserilor multe, și vei dori curăția, fericirea, puritatea. Privind făptura vei deveni și tu, regele ei, curat și neprihănit. Privește luna Mai, nimbul curăției în natură, simbolul celei mai curate între femei, — și vei iubi fecioria, curăția, neprihănirea, — izvor de bine, de pace, de înălțare, de veselie, de bucurie, de fericire adâncă bogată, statornică, nesfârșită.

Luna Mai, Luna Mai, simbol vrednic de cea ce te întrece în curăție și neprihănire, inspiră-ne înțelegerea și dă-ne gustarea acestei virtuți ingerești.

P. T.

— Au apărut iconițele Rozarului. În săptămâna aceasta (4—10 Mai) se vor expediă. O serie de 15 iconițe costă 20 Lei.

Problema unirii celor două biserici românești iarăș la ordinea zilei.

Un articol publicat în No 12 din 21 Martie c. al „Unirii“ din Blaj, cu titlul *Dacă ne-am sfătui*, căruia în biserica noastră nu i-s'a atribuit o însemnătate deosebită, fiind în noi continuă și nestânsă dorința de a ne uni în credința adevărată a lui Hristos cu frații noștri ortodocși, a avut darul de-a deșteptă în rândurile acestora un viu resunet. Toate foile ortodocse de oarecare însemnătate s'au ocupat de el. Până și „Universul“ s'a amestecat în concert, reproducând cele două chemări: a uniților și a ortodocșilor, iar în Nr. din 2 Mai sub liniid în articol de fond importanța acestei probleme.

Acum mai nou s'a sesizat chiar și oficialitatea ortodocsă. Preasfințitul Ivan, episcopul ortodox al Clujului, Feleacului etc. a lansat un manifest cu pretentiosul titlu: *Cuvântul bisericii ortodoxe*.

Deși P. S. Ivan în acest manifest — să i zicem așa — spune, că a „lăsat intenționat să treacă postul mare și praznicul Invierii Domnului, ca să nu deie prilej la eventuale răstălmăciri și frământări inutile“ (?), credem totuș că s'a prea grăbit cu el; s'a prea grăbit să-și spună părerea în această problemă, numită și de P. S. Sa „cea mai de căpetenie a statului național român“, a cărei soluționare reclamă mult tact, multă înțelepciune, multă dragoste de adevăr din partea celui ce vrea să spună ceva cu privire la ea, ori chiar să contribuiască cu ceva la soluționarea ei. P. S. Ivan s'a prea grăbit, a răspuns prea pripit, fără să mediteze îndeajuns cum, de unde și în ce formă trebuie abordată această spinoasă chestiune. Pentru că mult depinde soluționarea ei și dela felul cum se va pune chestiunea.

Numai acestei pripeli și lipsă de meditare în spirit sincer și curat, trebuie atribuit spiritul și fondul agresiv acestui manifest, care, cu regret trebuie s'o constatăm, e lipsit de dragoste și de adevăr, e plin de false și nedrepte încriminări la adresa bisericii unite, conține contraziceri, face continu proces de intențiuni conducătorilor ei și nu lasă neinsultată nici măcar statornicia în credință a credincioșilor ei.

1. Falșă și nedreaptă presupunere este, că unirea din 1700 a fost un act pur politic; falș și nedrept și nemai auzit este a spune, că noi la 1700 nu ne-am unit cu Papa dela Roma, ci cu curtea împărătească dela Viena; falș și nedrept este a spune, că biserica unită ar fi întreprins vreodată sub orice formă spre un atac împotriva bisericii ortodocse; falș și nedrept este a spune că biserica noastră „ocrotită de guvernul celor doi ani din urmă, a dat cele mai îndrăsnețe lovituri elementului ortodox“; falș și nedrept este a spune că la acest atac s'au alaturat „toți slujbașii uniți începând din ministere și până la cel din urmă notar unit dela

sate", (atunci când noi pătimim zilnic astfel de atacuri pe toate terenele vieții publice); fals și nedrept este a spune, că „în învățământ posturile cele mai însemnate sunt atribuite uniților”; fals, nedrept și răstăl-măcit este tot ce se spune despre profesoara căreia chiar în minister i-s'ar fi cerut să treacă la uniți dacă vrea să fie numită profesoară" (înțelege la o școală confesională gr. cat. drept asigurat de lege); despre pretinsul calvar al agronomului Gheorghe Stoica din Sighet, care cu o casă de copii ar fi rămas pe drumuri, *fiindcă* era ortodox; despre atitudinea prefectului din jud. Alba care și-ar fi „bătut joc în modul cel mai feroce de creștinii ortodocși din Gâmbaș, purtându-i ca pe niște tâlhari ordinari dela Ana la Caiafa”; despre persecuția protopopului ortodox din Aiud; despre calvarul credincioșilor ortodocși din Sâniacob despoiați de pământ, sechestrați, executați și maltrătați penitrucă sunt ortodocși; fals și nedrept, că un prelat papal ar fi ridicat cele mai rușinoase injurii împotriva bisericii ortodoxe într'o conferință din Cluj; false și nedrepte acuzele aduse împotriva congresului Agrului la Sighet; fals și nedrept că notarii uniți ar face mizerii celor ce vreau să treacă dela noi la ne-unii; (când noi am putea cită câteva cazuri de aceste!) etc.

2. Proces nedrept de intențiuni și ofensă este a afirmă despre arhierii noștrii, că „și azi ar trăi în mentalitatea înaintașilor lor ocrotiți de stăpânirea dela Viena și Budapesta” și că „cu bună știință și plan bine ticluit ar fi pus în lucrare metodele din trecut, pentru a obține succese ieftine și mai sigure”. Tot un proces nedrept de intențiuni e a zice, că „frații... au fost inspirați în articolul din „Unirea”, nu din considerații de înalt simț de jertfă pentru neam și patrie, ci de o credință subiectivă, că acum, dupăce acum prin legea cultelor și concordat, prin bugetul statului și prin plasamentele de favoare ale oamenilor săi, biserica unită s'a aranjat perfect de bine în statul românesc, cucerind (horribile dictu!) și un loc în inima Bucureștilor pentru o catedrală unită, așa peste noapte și pe furiș, — să ne cheme la pace, prin care să se sancționeze starea aceasta de fapt”. Și aceasta e caracteristic pentru spiritul „de largă toleranță” și creștinească dragoste a P. S. Ivan, că ne contestă dreptul de a avea în capitală la loc cinstit o biserică, atunci când Ovreii, Mohamedanii, Luteranii etc. adică toți streinii au.

De totulul ridicolă și absurdă este ideia P. S. Ivan, că noi uniții de aceea suntem gata a ne uni cu ortodoxia, deoarece ne temem de dezastrul ce l-ar produce asupra viitorului bisericii noastre *înloarcerea în masse* (sic!) a credincioșilor noștrii în sânul bisericii ortodoxe. — Unde sunt aceste înloarceri? Noi nu știm despre ele nimic. Numai dacă trecerea unor certaji cu preoții, cu bunul simț creștinesc și, demulțori, și cu bunele moravuri, nu-o consideră P. S.

Ivan de „înloarceri în masă.” Să fie liniștit, biserica unită nu se va resimți pe urma acestor „prețioase” defecționări; dimpotrivă, se curățește și se întărește. Noi am putea să-i semnalăm P. S. Sale câteva treceri de comune ortodoxe la biserica unită. Să ne semnaleze și P. S. Sa!

3. O adevărată insultă la adresa întregii bisericii unite și a credincioșilor ei este a spune, că cu bani, în 20—30 de ani, pe toți credincioșii bisericii noastre i-ar putea cumpără pentru ortodoxie. Așa slabă să fie credința credincioșilor noștri? P. Sa a spus una prea mare de tot. Am fi curoși să știm, câte suflete i-a reușit să cumpere până acum.

4. Nu putem să nu semnalăm cu mirare și nedumerire o contradicere ce i-a scăpat P. S. Sale în focul discuției „plină de dragoste:” Dupăce în pagina 1 și 2 a „manifestului P. S. Sa declară în repeșite rânduri, că nu crede în sinceritatea chemării dela Blaj, („Să ni se ierte sentimentul de îndoială ce ne ispitește”. „Lunga și dureroasă experiență a anilor din urmă ne dau o umbră de scepticism și de neîncredere, că gândurile de înfățire ale „Unirii” ar fi într'adevăr sincere”); la p. 3 zice: „Mărturisim că suntem inclinați să credem în sinceritatea chemării dela Blaj”. Oare să fie aceasta contradicere numai o scăpare din vedere datorită vârstei prea înaintate și, firesc, memoriei prea slabe a P. S. Sale, ori e semnul omului ce discută cu patimă și în vehemența patimii uită de ce-a zis mai înainte?

În orice caz, din spiritul acestui manifest vedem, că nu P. S. Ivan poate fi omul cu largă înțelegere și adâncă pătrundere a metodelor fericite ce pot duce la soluționarea acestei capitale probleme. P. S. Sale îi lipsește nu numai cuprinderea cu o inimă mare, largă și arzătoare de dragoste pentru Hristos și adevărul lui a acestei probleme, ci și tactul și simțul de-a proceda cu prudență în alegerea mijloacelor ce duc la apropiere. Ni-e greu s'o spunem aceasta, dar însaș condiția ce ni-o pune P. S. Sa *da capo*, ne îndreptătesc s'o spunem. *Ruperea peștelor dela 1700?* Dar P. S. Sa din trecutul de 230 de ani al acestei neînsemnate biserici române unite cu Roma n'a învățat nici macar atâtă, că aceasta rupere nu mai este cu puțință? Crede P. S. Sa că vom părăsi noi locul de cinste și de onoare ce ni l-am câștigat în sânul unei biserici universale, în staulul tuturor neamurilor, rentorcându-ne într'o biserică îngustă, slabă, desorganizată și fără de prestigiu moral? Crede, că poate cineva, ajuns la lumină și căldură, să se întoarcă din nou, de bună voie, într'o peșetră rece într'un ghețar întunecos? Ce e mai mult, crede P. S. S., că logic și psihologic e posibil, să părăsească cineva adevărul aflat și posedat și, după ce acest adevăr i-a făcut atâtă bine, să se întoarcă iarăș la greșală și rătăcire? Ortodoxia română, împreună cu întreaga „ortodoxie” foșiano-bizantină, din punct de vedere creștinesc universal, e o rătăcire,

oricât de sfântă s'ar crede ea din punct de vedere național, oricât ar fi ținută ea, (pe nedreptul), de religia strămoșească și națională noastră. Hristos e unde-i Petru și unde-i Petru acoloe *Biserica*.

P. S. Ivan și toți cei ce-i împărtășesc vederile și pretenție a P. S. Sale se înșeală amarnic. Amară deziluzie li se pregătește: vor muri și pecețile „uniaților” nu vor fi rupte. P. S. Nicolae Ivan și alții cu dânsul vor trece, dar pecețile uniților niciodată nu se vor desface! Așa să ne ajute Dumnezeu!

Păr. Dr. Tăutu,
profesor de teologie

A murit Victor Borlan

Joi în 16 Aprilie c. s'a despărțit de aceasta lume, subit, bătrânul profesor din Beiuș Victor Borlan, care timp de 42 de ani a muncit la slăvitele școli din Beiuș pentru luminarea și întărirea în sentimentul național creștinesc al noilor generații. Bătrânul Borlan a fost om blând, paoinic, și adânc cunoscător al materiei sale. A fost distins cu titlul înalt de Arhidiacon on. și cu „Steaua României” în grad de Comandor. Colegii și foștii lui elevi îl deplâng cu sincer regret.

Odihnească în pacer.

Dăm aci alături panegiricul rostit de directorul liceului de băieți la înmormântarea lui:

Cuvânt

rostit la moartea preotului prof. Victor Borlanu.

„Bine slugă bună și credincioasă...
intră întru bucuria Domnului tău...”
(Mat. 25,21).

Jalnici ascultători.

Hotărât este ca fiecare om să moară, — spune Scriptura. Este acesta un adevăr ce nu se poate trage la îndoială, un adevăr de realitatea căruia ne izbim în fiecare clipă și dinaintea căruia nu putem scăpa. Așa a rânduit aceasta Dumnezeu și tocmai pentru aceea este atât de sigur, că vom muri unul fiecare, cât de sigur este că noi suntem astăzi aci, ne vedem și ne auzim. Un singur lucru nu este sigur: când vom muri, când se va sfârși călătoria noastră pe acest pământ. Aceasta iarăși așa a rânduit-o Dumnezeu cu înțelepciunea sa nemărginită, penruca să fim deapurarea gata: „Fiți gata, — zice Domnul — căci în ceasul în care nu gândiți, Fiul omului va veni.” (Luc. 12,40).

Nici nu se îndoiește nimeni de acest adevăr, căci dacă întrebăm pe cineva că oare va trăi mult, îi va răspunde: *poate*; va fi fericit: *poate*; bogat: *poate*; dar dacă-l întrebăm: *vei muri?* aci nu mai există doar și *poate*, ci îi va răspunde: „*de bună seamă volu muri odată!*”

J. A. Am citit cândva niște reflexii ale unui gânditor asupra morții lui Cristos și asupra morții oamenilor. Se spunea acolo despre suferința și moartea oamenilor, că: a suferi și a muri sunt două întâmplări, cari grăbesc sau curmă cursul unei vieți; ba la oamenii mari, mai cu seamă, suferința și moartea ni se prezintă ca și niște pietri de polienire. Aci pierd filozofii, poezii, oamenii de stat și cuceritorii popoarelor prestigiul și mărirea lor; aici li se arată neputința și nimicnicia oamenilor. În strălucirea vieții cuvântul lor părea că deșteaptă răsunete, pe cari glasul oamenilor de rând nu le poate atinge, producea

evenimente, pe cari voința oamenilor de rând nici că le bănuia. Dar îndată ce vine răul și mai vartos îndată ce se sosește moartea gurile cu vorbe pline de vrajă se închid, creerii genului se paralizază: și cei, cari se păreau mai pe sus și mai puternici ca ceilalți oameni, cad și se distrană cum cade și se duce toată lumea, penruca este deajuns o mână de fărână ca să aslupe gura unui Demosthene, și un fir de praf, ca să paralizeze creierul unui Cesar.

Aceste gânduri îmi năvălira în minte, când am prins vestea morții celui mai popular bărbat, profesor, din viața sbuciumată din ultimele decade ale școalelor noastre beiușene, unul dintre cei mai venerabili cetățeni ai Beiușului. Cu ori cine te întâlneai, par'că nu culeza s'o spună, șoptea numai: a murit *Victor Borlan*... Și gurile sfătoase, discuțiile tumultuoase s'au potolit; o ceață apăsătoare s'a lăsat pe suflete: era suflul morții.

Și ce ași putea ca să vă spun în fața morții unui luptător atât de neînfricat, moarte venită așa de pe neașteptate; cum, în ce icoană aș putea să vi-l prezint pe cel care astăzi, din voința Tatălui, a succumbat sub aspra lege a firii? Un bărbat integru, de un caracter inflexibil atât ca preot, cât și ca om de societate; un soț care se bucura de dragostea unei soții, care știa să se jertfească până la istovire; un părinte încunjurat de dragostea unor copii, cari șliau să-i prețuiască bunătatea sufletului; încunjurat de stima colegilor profesori și a generațiilor de elevi, cari nu-l vor uita nici odată, a prietenilor și a tuturor celor cari l-au cunoscut.

J. A. Nu este acum timpul potrivit să ne estindem prea mult la amănunte, scormonind viața și activitatea atât de bogată în roade, cu cinste săvârșită de acela care a fost preot-prof. Victor Borlanu. Născut la 19 Aprilie 1862 în Pir, jud. Sălaj, a studiat teologia la Facultatea din Budapesta și s'a preoțit. Tot la Universitatea din Budapesta a absolvat Facultatea de litere și, după ce a trecut examenul de capacitate la științe, în 1887 fu numit profesor suplinitor, iar în 1893 cu titlu definitiv la liceul român unit „Samuil Vulcan” din Beiuș, unde a funcționat 42 de ani, desfășurând o muncă neobosită cu o pricepere și dragoste pentru elevi, cum rar să mai întâlnești. În anii 1924/5—1925/6, — după moartea regretatului director Vasile Ștefănică — a fost director interimar al liceului de băieți. În 1929, ajuns fiind la limita de vârstă, a fost pensionat.

A scris „*Istoria Naturală*” pentru uzul cursului inferior al școalelor medii, în colaborare cu fostul prof. director Vasile Dumbravă, cu care împreună a colaborat la mai multe societăți literare și științifice.

Multe generații trecute și din cei de astăzi l-am văzut ca profesor fiindu-i elevi, l-am ascultat cu pietate, i-am admirat agerimea minții, cunoștințele variate și bineintemeiate; l-am văzut ca și coleg, profesor, director: corect și conștiincios fără nici-o urmă de răutate; preot după rânduiala Domnului; iubitor de lege și neam, și entuziasmat pentru dreptate.

Chiar și lumea l-a recunoscut aceste însușiri nobile, aceste merite și vrednicii, dându-i o mică răsplată dintre oameni: Autoritatea bisericească l-a făcut *Arhidiacon onorific*, iar cea laică *Comandor al Ordinului „Steaua României”*.

Toate aceste însă astăzi aparțin trecutului, deoarece celui care le-a trăit și le-a săvârșit, preotului prof. Victor Borlan, i s'a rupt subit firul vieții, chemat

fiind să se întoarcă în pământul din care a fost luat, — cum spune Scriptura.

De acuma înainte nu-l vom mai vedea în mijlocul nostru cu aceea judecată ascuțită, limpede și clar văzătoare; nu-l va mai vedea familia îndurerată și nu-i va mai auzi vorbele și îndemnurile unui părinte cu chibzuială; și noi, foști elevi și colegi, nu-l vom mai vedea în fiecare zi venind la liceul nostru, în frumosul muzeu de științe, unde și-a depănat firul vieții studiind și aranjând, și de care nu se putea despărți cu ușor.

Sufletul lui stă astăzi în fața Judecătorului celui drept, dar bun și milostiv, căci scris este: „rânduit este omului odată să moară și după moarte judecata”. (Evrei 9, 27). Acolo i se va da lui răsplata cea mare, cea adevărată și neperitoare, când i se va zice: „Bine slugă bună și credincioasă... intră întru bucuria Domnului tău”.

Dar să nu mai continuăm, căci este clipa supremă, când trebuie să plece, ci să-i primim ultimul rămas bun, cu care pleacă pe drumul de unde nu mai este reîntoarcere. Ultim rămas bun soției iubitoare, cu care a împărțit greul vieții 37 de ani, și pe care o lasă în grija fiilor, ca să-i fie sprijin și mângâiere; rămas bun fiilor săi, nădejdea și fala lui aici pe pământ; rămas bun fraților în preoție și fraților colegi de catedră cu rugămintea: „Frații mei cei iubiți, nu mă uitați când lăudați pe Domnul, ci vă aduceți aminte de dorul și de iubirea mea”; prietenilor, cunoscuților și tuturor celor cari, cu adânci regret și cu întristare, s'au adunat aici, le zice rugându-i: „Aduceți-vă aminte de mine și rugați pe Domnul să mă odihnească cu dreptii”.

Dormi în pace, suflet nobil aduce-ne vom aminte de tine și nu te vom uita.

Dr. Nicolae Flueraș,

directorul liceului „Samuil Vulcan”.

„Nu vă temeți, eu am învins lumea”*

Jalnici ascultători,

Nu vă temeți, eu am învins lumea! Cuvintele Mântuitorului către ucenicii săi.

Din cele trei stadii ale omului, în călătoria prin această vale a plângerii: nașterea, căsătoria și moartea, — cea din urmă — moartea e sortită jalei.

Haine cernite, cântece de jale, ochi înlacrimați, suflete înduioșate — aceasta e atmosfera, care învâluie ultimul popas al omului pe acest pământ.

Plânsul petrece pe om pe ultimul drum și-i constituie cântecul de lebedă la sfârșitul văii plângerilor.

Plânsul, care e prima manifestare de viață al micului copil venit pe lume, care, prin plâns, dă semn de viață; prin plânsu-i plin de nădejde mărește bucuria și mândria celor ce cu dor așteaptă să se bucure de nașterea lui; acest plâns îl însoțește și-l mângăie pe om întreaga lui viață și-l părăsește numai pe pragul mormântului. Dar părăsind această vale a plângerii, — lasă plânsul jalnică moștenire; — dar îndurerată mângâiere, — celor ce stau întristați, îndureraji la trupul rece al iubitului dispărut.

* Cuvântare rostită la îngropăciunea preotesei văduve Laura Egrý.

Această jale, această întristare, acest gol îndurerat cuprinde, în momentul de față, sufletele noastre ale tuturor, dar mai ales al celor cari asistă acum lângă trupul rece al acelei care le-a fost mamă și bunică.

Cuprinde și ține robite sufletele această jale, cu copcii cu atât mai adânci înrădăcinate, cu cât despărțirea trupească de pe acest pământ e pentru todeauna.

Și cu atât e mai mare golul din suflet, cu cât adormita în Domnul a fost mai aproape de sufletele lor, — și cine e mai aproape ca și mama și bunică de sufletul copiilor ei. — Cu atât mai jalnică despărțirea, cu cât petrecerea împreună a fost de mai lungă durată; — cu atât mai lungă, cu cât a fost trudită, plină de griji, plină de năcazuri, pierdută de multe ori, în negura unui viitor, ce numai plin de nădejde nu se putea părea unei preotese rămasă văduvă de tinăra cu 7 copii, dintre cari doi numai erau la casa lor, ceilalți toți, toți aveau nevoie de ajutorul dânzei; ei doar de o puteau ajuta cu inima, dragostea și înțelegerea lor: de a cere dela dânsa atâta numai cât putea dânsa să le dea.

Și totuși cine a văzut-o desnădăjduită pe aceasta mamă, care nu putea să nu fie năcăjită, căci n'avea sprijin pe acest pământ?

Dar nădejdea ei era mare, căci simția, că are sprijinul, era sigură de el, căci îl cerșia prin încrederea și rugăciunile-i zilnice; — avea sprijinul Celui, — ajutorul Căruia i-a îmbucurat văduvia, ce se pornia desnășduită, i-a sprijinit-o cu țaria luptei, i-a îndulcit-o cu balsamul nădejdei și a încununat-o cu bucuria, chiar cu mândria izbândeii.

Căci bucuria dânzei era adâncă, mândria ei mare, comunicativă, — nu putea să n'o spună tuturor și toți o ascultam cu drag, când ne spunea marea ei mulțumire. Căci era adânc, cucernic recunoscătoare față de Grijitorul a toate, care a ajutat-o, cu atât de largă mână, să se înalțe din umila stare socială a preotesei rămasă de tinăra văduvă, fără altă avere decât droaiă de orfani din jurul ei, cari cereau pâine și haine, fără altă mângâiere decât nădejdea în Dumnezeu, care nici n'a lăsat-o, ce a ridicat-o pe înaltul predestal social, pe care au înălțat-o rugăciunile ei, nădejdea, cinstea, truda și vrednicia ei, a fiilor săi și a fiicelor sale.

Mare e plăcerea turiștilor, cari ajunși pe vârful muntelui, pe care, după grea trudă, multe primejdii și mari greutateți învinse, se cațără — se așează pe piatra cea mai răsărită, din partea de unde să deschide mai largă priveliștea și se desfătează adânc mângâiași — privind drumul trudei lor. Și dacă turismul devine palimă, e tocmai pentru această plăcere și e pentru asemănarea ce o are cu viața.

Căci viața când e trăită, așa cum trebuie să fie trăită, e o veșnică urcare. Oprire nu este; ori mergem înainte, ori dăm înapoi.

Nădejdea e, ce mână înainte; desnădejdea oprește în loc și prăbusește la vale.

Desnădejdea în sufletele celor credincioși nu-și poate face cuib, chiar de i-ar atinge cu aerul rece al aripilor ce fâlfăie de asupra lor, în momentele grele ale vieții lor — dar n'are nici material, din care nici loc, unde să-și facă cuib în sufletele credincioșilor. Cel ce ne a pus pe drumul ce se chiamă viață, ne a dat puteri deplină la începutul urcării pe piscuri, ne întărește din nou în fața ori cărei greutateți și pie-

deci, cu atât mai mult, cu cât acestea sunt mai mari, mai de neînving; ne înnoește puterile mereu, le întine rește, ca să putem rezista până la sfârșit, — ca să ne putem bucura de mângăerea și desfătarea izbândeii: de a fi putut ajunge pe piscul, spre care am tins.

Aceasta eră bucuria, aceasta era mângăerea, aceasta era mândria răposatei în Domnul.

Era atât de mare această bucurie, că-și uitase de toate greutățile începutului văduviei sale trudnice și nemângăiate; î-și uitase grijile materiale; uitase marea grijă a pâinii ce i-o cereau alătea guri și a creșterii odraslelor, cari în timpul cel mai greu al educației lor n'aveau numai pe Dumnezeu de tată, povătuitor și grijitor; uitase neliniștea viitorului nesigur, ce o învăluia; uitase amăreala nădejilor înăbușite ale mamei față de viitorul fiilor și ficelor sale iubite; uitase umilirea văduviei și a orfaniei cauzată de nesimțirea celor ce se înbuibă în văzul, văduvelor și orfanilor lipsiți de cele necesare.

Putea fi cu atât mai mângăiată, cu cât piscul pe care se așezase: condițiile vieții ei din urmă, — nu era un pisc pe care ajung turiștii, după trudă multă și lungă: nu era pisc strâmt și îngust, pe care să te așezi cu grijă, ca să nu te răstorni în prăpastie; ci eră larg, mângăitor și cald. *Dragostea* și recunoștința fiilor și a ficelor sale, cari au crescut sub aripile dragostei ei, îi lărgise pedestalul ultimilor ani intrată, încât se putea mișca în toată voia sufletului ei. — Atâta mângăere, atâta indestulare, atâta dragoste o încunjură, din toate părțile, din partea tuturor alor săi, încât nu știa din care parte să-și adape sufletul, din care isvor, căci toate erau bogate, să-și sature sufletul de apa vie a dragostei recunoscătoare.

Nu știa unde să se ducă, unde să se așeze, în tot locul și în mijlocul tuturor se simția acasă și era așteptată și primită de toți cu aceiași dragoste recunoscătoare.

Pentru aceea golul lăsat în sufletele voastre, — pe cari — v'a iubit și ați iubit-o, — e mare; deaceia se pare că jalea și-a făcut cuib atât de mare, în sufletele voastre, pe cât de mare v'a fost dragostea.

Și se pare că nu veți avea cu ce să umpleți acest gol al sufletului care o caută, care o așteaptă, gol al timpului, care să transformă în suferință, fără de ea: al timpului în care dânsa venia obișnuit.

Era așteptată; îi cunoșteași pașii, știași scaunul, pe care se va așeza, vorbele ce le va spune, mângăerea care va simți, va lua și va da.

Toate acestea vor fi amintiri.

Era mângăiată că-și făcuse lăcaș mândru și liniștit aici — și l-a părăsit. O iubiași cu toții și va lăsat.

I-a venit vremea să se ducă — și a plecat la dorința Celui ce-a ajutat-o aici să învingă; Celui care a chemat-o să o încunueze *dincolo*, în patria celor drepti, unde nu este durere, nici întristare nici suspinare, să o încununeze mai alfel de cum a încununat-o și aici.

Și-a încununat-o.

Aceasta credință să umple golul lăsat prin pierderea ei în sufletele voastre.

Credința poporului și e adânc justificată, — e că cei ce mor în săptămâna luminată, ajung deadreptul în rai.

Dacă a spus tâlharului de pe cruce Isus: Astăzi vei fi cu mine în rai, — a spus-o — aceasta cu atât mai sigur văduvei, a cărei singură nădejde, sin-

gurul ajutor în viața-i trudnică a fost El: Mântuitorul.

N-ați pierdut-o. S'a despărțit numai pe o vreme oarecare, de voi, fără ca să vă iubească mai puțin, fără a-și uita de voi.

Merge și azi, cum a mers în vremea din urmă, cu acelaș pas mereu, dar azi străbate văzduhurile, liniștită, și sigură; povestește și azi în limba dulce a sufletelor; își spune marea sa mângăere sufletelor dreptilor și îngerilor, în a căror tovărășie se bucură și desfătează de sfârșit, și le cere ajutorul lor ca să-și talmăcească în fața Tronului a Toate marea sa mulțumită și să se dea în grija Lui, — grija și mândria sa lăsată în lumea aceasta păcătoasă: pe fiii și pe nepoții săi.

Nu lăsați ca grija să facă loc desnădejdei.

N'aveți pentru ce.

Nu zic să vă înveseliți; — deși ceremonia bisericii, în săptămâna luminată, nu e jalnică — e luminoasă; biserica nu plânge cu ei și pentru ei, ci se bucură de triumful lor. Sfârșitul trebuie să vie; ori când ar veni, e dureros, dar e mângăitor, când e încununat de izbânda vieții, dar mai ales de izbânda vieții de veci.

Iar voi, jalnici ascultători, cari ați ținut să vă cinstiți, cinstindu-o cu obceala voastră pe ultimul ei drum în această lume, — primiți, prin buzele mele, mulțumita ei și luați, ca răsplată împărtașenia cu marea ei nădejde, ce i-a pătruns sufletul și viața.

De sunteți, trudiți, — și cine nu-i, — aveți încredere în Cel cea avut răposata în Domnul, și veți izbândi, cum a izbândit și dânsa, căci și dânsa și nouă ne-a spus: „Nu vă temeți eu am învins lumea”.

Să zicem cu toții de despărțire creștinescul *Dumnezeu s'o erte*, însoțit de credinciosul și mângăetorul. *La revedere în patria celor drepti.*

P. A. Cosma

AVIZ! La Acad. teol. gr. cat. din Oradea se află, multiplicat la „rapid” (380 pag.) „Cursurile de Drept matrimonial și material” ale Cl. Dr. V. Chirvaiu prof. de dr. can., obligatoare pentru examenele prosinodale, costă 350 Lei.

HÖNIG FRIDERIC

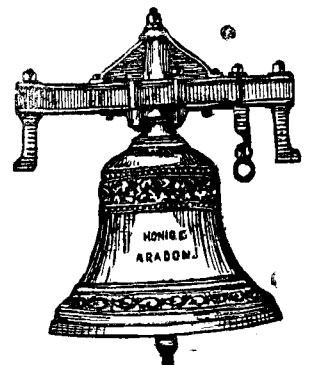
ARAD, SRTADA BARIȚIU 10-21.

Cea mai veche și mai mare turnătorie de clopote din România.

La comandă fabrică clopote de orice mărime din cel mai curat bronz pentru clopote pe lângă garanță mare și cu prefixarea precisă a tonurilor. Invenție proprie licențiată.

Rechizite și scaune de fer pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotii. — Condițiuni avantajoase de plată.

Fondată
la anul 1840.

CRONICI

Comemorarea sinodului ecumenic dela Efes (431) în dieceza de Oradea.

Împlinirea alor 1500 de ani dela marele sinod ecumenic ținut în anul 431 în orașul Efes, în care Sfinții Părinți au apărut împotriva ereticului patriarh Nestorie al Constantinopolului titlul de **Maică a lui Dumnezeu** al Preasfintei Fecioare, se va serba și în dieceza noastră cu toată solemnitatea. Serbările date sub înaltul patronat al Excelenței Sale Episcopului diecezan, sub conducerea Directoratului Central al Reuniunilor de pietate și cu concursul Congregațiilor Mariane din Oradea, vor cuprinde: 1) un Triduu sacru: Joi, Vineri și Sâmbătă (28, 29 și 30 Mai) înainte de Duminica Rusaliilor, în catedrală, la orele 7 seara cu Paraclis, Acatist și predici; 2) **Cuminecarea generală** a tuturor congregațiilor și credincioșilor în Duminica Rusaliilor la liturghiile obișnuite. Mărturisirile se vor putea face Sâmbătă seara înainte de Rusalii și în Duminica Rusaliilor în biserica catedrală. Școlile se vor mărturisi aparte; 3) **O procesiune solemnă** cu Preașfântul Sacrament, cu făclii, ce va avea loc în Duminica Rusaliilor la orele 8 seara prin Piața Unirii; 4) **Un matineu festiv** dat de Congregațiile tineretului școlar Luni a doua zi de Rusalii la orele 5 d. m. în sala teatrului „Regina Maria”. Programul Matineului va cuprinde afară de discursul festiv al Excelenței Sale, coruri, recitări, duetul cântat al Doamnei și D-lui Mărcuș, precum și 4 tablouri vii, cari vor reprezenta scene din viața Preacuratei Fecioare Maria. Credincioșii sunt invitați și pe această cale a lua parte în număr cât de mare la aceste înălțătoare manifestațiuni religioase.

— **Impărțirea fondurilor viduo-orfanal și de pensiuine între dieceze** — *Un gest arhieresc.* — Se știe, că în urma noiei arondări a diecezelor noastre a trebuit să vină la împărțire și fondul viduo-orfanal și de pensiuine, de unde beneficiază orfanii, văduvele și preoții deficienți. Această împărțire între diecezele de Oradea—Lugoj—Maramureș s'a și făcut în ziua de 25 Aprilie 1931, când, din partea episcopiei și a capitolului din Lugoj, a sosit la Oradea ca delegat Rvs canonic *Nicolae Munteanu*, iar episcopia Maramureșului a fost reprezentată prin ll. *Domn Alexandru Berban*, prepozit capitar. Fondul viduo-orfanal al diecezei Oradea s'a împărțit în aceasta proporție: Oradea 70%, Maramureș 19%, Lugoj 11%, procent stabilit pe baza numărului parohiilor rămase la resp. dismembrate dela episcopia Orăzii. Averea fondului a constat din capitale elocate în obligațiuni și pe libele, precum și din acții și hârtii de valoare. — Cu ocaziunea acestei împărțiri Exc. Sa *Dr. Valeriu Traian Frențiu*, episcopul Orăzii, a făcut un marinos gest arhieresc și părințesc prin faptul că, cota-parte, ce revenia din acții și hârtii de valoare episcopilor de Lugoj și Maramureș, în valoare de circa 600.000 Lei, a răscumpărat-o pentru fondul dela Oradea, rămânând aceste acții și pe mai departe proprietatea fondului viduo-orfanal orădan, iar fondurile numitelor dieceze își vor primi cota-parte în numerar.

O consecință importantă a acestei împărțiri a fondului viduo-orfanal orădan e, că în proporția în care s'a împărțit fondul, în aceeași proporție se va împărți pe cele trei dieceze și numărul văduvelor, orfanilor de preoți și al preoților deficienți pensionari. Aceasta proporție, din întâmplare, e aproape identică cu numărul văduvelor orfanilor și al preoților deficienți cari au devenit văduve, resp. orfani și deficienți în parohiile cari au trecut, așa că s'a convenit, că până la 30 Iunie a c. toate văduvele, orfanii și preoții deficienți cari s'au văduvit etc. în parohiile trecute la Maramureș și Lugoj, ori unde s'ar afla

de prezent, vor primi încă pensia dela Oradea, iar dela 1 Iulie 1931 aceleași persoane vor primi compentința lor de pensie dela Ordinariatele sub a căror jurisdicție se află parohia unde au devenit văduve, orfani ori deficienți. Tabloul acestora îl vom publica într'un număr viitor.

Impărțirea fondurilor din vechea dieceză a Gherlei încă s'a făcut, dar despre aceasta n'avem încă informațiuni precise.

— **Misiuni populare.** În timpul Postului Mare preotul Misionar *Dr. Dominic Nicolaeș*, ajutat de *P. Ioan Gârleanu*, a ținut sfintele misiuni în mai multe parohii ale Diecezei din ordinul Prea Veneratului Ordinariat. Astfel, după cum s'a relatat în alt număr al Vestitorului, la *Portița*, jud. Sălaj s'au ținut dela 26 Februarie până la 2 Martie, unde au fost peste *una mie* de cuminecări; la *Sânmiclăuș* dela 5 Martie până la 9 a aceleași luni, unde au fost peste *patru sute* de cuminecări; la *Periceiu* dela 13 Martie până la 17, unde au fost peste *șase sute* de cuminecări; la *Babța* dela 19 Martie până la 23, unde au fost la *o mie* de comunicări; la *Vaşad*, dela 21 Martie până la 25, unde au fost 2200 de comunicări; la *Giugi*, (jud. Satu-Mare), dela 27 Martie până la 31, unde au fost peste 600 de comunicări; la *Carei-Mari* dela 25 Martie până la 30, unde au fost peste 800 comunicări; la *Stârciu* dela 2 Aprilie până la 6, unde au fost peste 600 de cuminecări. — Prea sfînțitul Episcopul nostru nu putea să aibă un gând mai frumos și mai folositor pentru suflete decât acesta, de a fi orânduit aceste sfinte misiuni. Numărul sfintelor comunicări, aglomerația, cu care a răspuns poporul la invitarea parohilor respectivi, și interesul, cu care au ascultat credincioșii sfintele predici ale preoților misionari, dovedesc cu prisosință, că poporul nostru e foarte însetat de cuvântul lui D-zeu, căci e adevăr, care călăuzește mintea în atâtea rătăcirii, mai ales din timpurile noastre; e căldură, care înmoaie inimile reci și aproape înghețate de sbuciumul patimilor. — Facă Bunul Dumnezeu, ca această sămânță bună aruncată în inimile credincioșilor, cari au participat la sfintele misiuni, să prindă rădăcini adânci și astfel să le sfințească sufletele prin acele virtuți, prin cari vor plăcea lui D-zeu și-și vor adună vrednici spre răsplată nepieritoare.

Rep

— **Conferință districtuală la Șimleu.** În ziua de 2 Aprilie c. s'a ținut conferința tractuală a preoților din tractul Șimleu, care a fost prezidată de Revs. Arhidiacon *Alimpu Coste* din Ceheiu. — Toți preoții s'au mărturisit și au luat parte la celebrarea Sf. Liturgii, iar predica a fost susținută de *M. O. D-n* preot Bruchental dela Coznicia, care a vorbit argumentat despre sf. taină a mărturisirei. — Poporul a fost elevat sufletește și cu toate că a fost în zi de lucru, dar a asistat în număr considerabil și s'au mărturisit și cuminecat aproape 120 persoane. — Ședința s'a ținut în sala „Casinei Române” dela banca „Sylvania”, pusă la dispoziția preoțimel de D-l prefect dr. *Aciu*. Președintele a rostit o frumoasă și mișcătoare alocuție de deschidere și a propus să se trimită câte o telegramă Prea S. S. *Lor Arhiepiscop Dr. Valeriu Traian Frențiu* al Orăzii și *Dr. Iuliu Hossu* al eparhiei Cluj Gherla. — Conferința a fost ținută de *M. O.* preot catichet *Băliban* din Șimleu, care a vorbit în general despre ființarea și scopul celor mai cunoscute asociații religioase existente. — Ședința a decurs în cea mai perfectă ordine, într'o atmosferă solemnă și demnă de tagma ce o ținea.

— **Papa inaugurează noul Colegiu al Propagandei Fide.** Se știe că renumitele școli unde au terminat toți ce trimiși de diecezele noastre la Roma, prin largul sprijin al diecezelor Americane au primit un nou local pe muntele Gianicolo! Acest splendid palat al Colegiului și al facultăților Propagandei a fost înăugurat de însuș Preaf. Părinte Papa Piu XI Viner în 24 Aprilie în prezența mai multor Cardinali și a înaltului cler din Roma. Cu acest prilej Papa a ieșit din nou din Vatican mergând într'un cprtej de auto-mobile pe Gianicolo unde a să-

vârșit sfânta sfeștanie. Pe cale a fost aplaudat de un imens public. Papa a vizitat amănunțit noul local, urcându-se până și pe terasă, de unde i-s'a deschis o superbă priveliște spre Vatican de unde păstorește oițele lui Hristos. Papa ține mult la Colegiul Propagandei, care este, așa zicând, inima misiunilor catolice.

O importantă decizie a Romei în materie de educație. Suprema Congregație a *Sfântului Oficiu*, care, după cum știm, supraveghează asupra învățaturii sănătoasă în materie de credință și de morală, la două dubii, ce i s'au propus, a dat următorul răspuns:

Dubiul I: Poate-se aproba sistemul zis al „educației sexuale” ori și al „inițierii sexuale”. *Răspunsul:* *Negativ:* ci în educarea tinerimii trebuie ținut neapărat sistemul folosit de biserică și de bărbații evlavioși și până acum, sistem recomandat și în Enciclica Sf. Părinte dată în 31 Dec. 1929 despre „*educarea creștinească a tinerimii*”. Înainte de toate să aibă grijă educatorii să dea tinerimii de ambele sexe o instrucție religioasă deplină, solidă și neîntreruptă, să deștepte în tineret stima, dorința și iubirea către îngereasca virtute a curăției; să le recomande cu multă insistență rugăciunea, primirea deasă a Sfințelor Taine a Mărturisirii și a Cuminecării; devoțiunea fiască către Preacurata Fecioară Mama curăției Sfinte și așezarea totală sub scutul ei; să încunjure tinerimea cu toată grija lecturii primejdioasă, spectacolele obscene, convorbirile cu persoane stricate, precum și orice prilej la păcat.

Prin urmare nu se poate aproba deloc ce s'a scris, mai ales în ultima vreme, chiar și de unii autori catolici, pentru susținerea numitului sistem.

Dubiul II: Ce trebuie să ținem referitor la teoria așa zisă „Eugenică”, fie „pozitivă”, fie „negativă”, și despre mijloacele indicate de dânsa pentru îmbunătățirea rasei omenești fără să se țină seamă de legile fie naturale, fie Dumnezeuști, fie bisericăști despre căsătorie și despre dreptul singuraticilor la aceasta. — *Răspunsul:* Este a se desaproba cu totul și a se considera ca falsă și osândită, precum s'a spus și în Enciclica din 31 Decembrie 1930 despre căsătoria creștină.

— *P. Cornelia Tierney missionar moare moarte de martir.* În Noembrie trecut P. Cornelia Tierney missionar irlandez din Soc. sf. Columban căzu în mâinile unor briganzi chinezi în Vicariatul Apostolic de Hanyang în Kiangsi. Bandiții îl torturară grozav. Confrații misionari oferiră orice, numai să obțină liberarea confratelui lor. Până și guvernul britanic a făcut presiuni asupra guvernului chinez pentruca P. lui Tierney să i se recâștige libertatea. Mandarinul local offeri bandiților 2000 dolari, ei cerură însă 40.000 dolari. Autoritățile chineze au voit în sfârșit să dea și atâta, dar în ultimul moment veni vestea că P. Tierney a murit în urma torturilor grozave. Așa se răspândeste împărăția lui Hristos pe pământ!

— **44 ani între leproși.** Pe insula Malokai (Havai) este o renumită leprozerie devenită celebră prin activitatea părintelui Damian; aici se dedică serviciului îngrijirii leproșilor și „fratele Iosif” Dutton, devenit celebru în lume. „Fratele Iosif” era un veteran al războiului civil american, în 1861 intră în reg. 13 Inf. din Wisconsin și ajunse Căpitan. După războiu se retrase la Tennessee unde se converti la catolicism și intră în mănăstirea trapistă Getsemani din Kentucky, unde fu numit „fratele Guiseppe”. După doi ani plecă în insula Molokai unde se dedică îngrijirii leproșilor. Fratele Iosif din 1866 nu părăsi insula decât anul trecut, când se duse să se cureze de boală de ochi ce-l făcu să devină aproape orb. Fratele Iosif muri nu de mult în Honolulu după un serviciu eroic de 44 ani prestat leproșilor. Numele și virtuțile lui erau cunoscute pretutindeni, mai ales în America. Înainte cu câțiva ani cu ocazia trecerii flotei americane pe la insula Havai, întreaga flotă americană o defilă cu steaguri arborate în cinstea fratelui Iosif. În biserica sf.

Jnimi din Pittsburg Pennsylvania nia anul trecut în Marlie fu desvelită o placă întru amintirea virtuților Păr. lui Damian și Fr. Iosif. Consiliul legislativ al insulei Havai cu puține săptămâni înainte votă fratelui Iosif o pensie lunară de 300 dolari ca semn de recunoștință și premiu pentru achivitatea-i în slujba iubirii aproapelui. Bătrânul (de 87 ani) nu beneficia de ea, căci se mută acolo unde se dă un premiu veșnic și neperitor. Credința îi dădu țările să se poată jertfi cu atâta eroism pentru semenii săi nenorociți, credința luată din sânul bisericii catolice.

BIBLIOGRAFIE

— **Bolile sociale și lupta împotriva lor**, de Dr. Alexandru Crișan, medic comunal în Oradea, 80—66 pag. Cluj, 1931. — Prețul 40 Lei. — D-nul Crișan dă publicului cititor o carte foarte prețioasă pentru popularizarea cunoștințelor despre cele mai importante boli sociale. Cartea scrisă într'un limbaj foarte frumos, clar și popular, cuprinde, după un *Cuvânt înainte* din care apare marea dragoste ce o are autorul față de popor din care a ieșit și el, descrierea în culori vii a relelor ce le pricinuesc, felul cum se răspândesc, modul cum trebuie să ne apărăm, în contra următoarelor boli: *Cancerul* (racul) — *Malaria* (frigurile) — *beția* (alcoolismul) *Tuberculoza* (Oflica), *Trahomul* (conjunctivita granuloasă) — *Pelagra* (hâra) — *Boalele venerice* (Sifilisul — Blenarogia — Ulcerul veneric) și despre sarcini. — O recomandăm tuturor cu toată căldura, deoarece vor scoate din ea cunoștințe foarte folositoare. — Se poate comanda la autor în Oradea, la toate librăriile precum și la Soc. Sf. Ioan Gură de Aur.

— **Tratatul dela Lateran și Statutul Internațional al Papalității.** (Studiu de drept internațional și istorie diplomatică), de George Sofronie, 80—144 pag. Oradea, Tip. Rom. 1931. — Prețul 100 Lei.

DI profesor Sofronie dela Academia de drept din Oradea a dat un prețios studiu cu titlul de mai sus, în care nu numai analizează cu o temeinică competență (în p. II) acordurile dela Lateran, din punct de vedere al dreptului internațional, ci (în p. I.) premite și un prețios și interesant studiu istoric asupra dreptului internațional al Papalității. Cartea fiind scrisă în spirit obiectiv și cu o apreciabilă competență, tehnic foarte frumos executată, o recomandăm tuturor intelectualilor, căci din ea se vor alege cu multe și prețioase cunoștințe istorice și de drept internațional. Se poate comanda la „Soc. Sf. Ioan Gură de Aur” Oradea și la toate librăriile din țară.

— **Fericirea Țării sănătatea poporului**, de Iosif Tălmăcel, franciscan, 320—80 pag. — 15 Lei. — Tipografia Serafică Hălăucești. — E foarte de laudat gândul Păr. Tălmăcel c'a scos aceasta carte plină de cele mai folositoare îndrumări pentru sănătatea poporului dela țară. Fie care șir din ea e o adevărată comoară. Trebuie să ne îngrijim și de igiena poporului. Păr. T. o face cu mult suflet în această cârtică și dă sfaturi pentru toate boalele. — Cumpărați-o și răspândiți-o în popor. — Se află și la Soc. Sf. Ioan G. de Aur — Oradea. *Pr.* 15 Lei.

— **Orientalia Christiana No. 69: Les versions syriaque et armenienne d'Evagre le Pontique**, — de Irénée Hausherr S. I. Leur valeur, leur relation, leur utilisation. — 80 56 pp. Lirei 10, la Inst. Orient — Roma. S. Maria Maggiore 7. — Un prețios studiu critic asupra traducerilor lui Evagrie. Vom reveni.

— **Maica Domnului dela Nicula**, — de Rvs. canonic Dr. Victor Bojor — Gherla 1930. Un amănunțit istoric cu clișee despre mănăstirea Nicula. — Prețul?

— **Acatistul Maicii Domnului**, de *idem*. — Prețul 10 Lei

— **Sfântul Minunilor.** — Din viața sf. Antonie de Padua (ed. II.) și rugăciuni către dânsul. — Hălăucești 1929. — 10 Lei,

— **Pavel Apostolul lui Isus Hristos** Tablou biografic, de Mitropolitul *Nicolae*, după Konrad-Kirch. — Rev. Teol. Sibiu 1931. Prețul 25 Lei.

